

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ (ВІЙСЬКОВОЇ) АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Галина ПОНОМАРЬОВА

"18" квітня 2024 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту

для здобуття ступеня бакалавра на основі здобутого ступеня бакалавра,

магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

для вступників за освітньою програмою

013 Початкова освіта

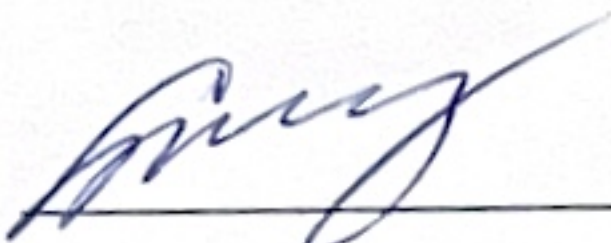
(за кошти фізичних та/ або юридичних осіб)

Харків – 2024 р.

Програма до комплексного фахового екзамену з дисциплін «Педагогіка», «Психологія», «Методики викладання окремих предметів у початковій школі (української мови, природознавства, математики)» розроблена викладачами кафедри Бужинською С.М., Толмачовою І. М., Блудовою Ю.О.

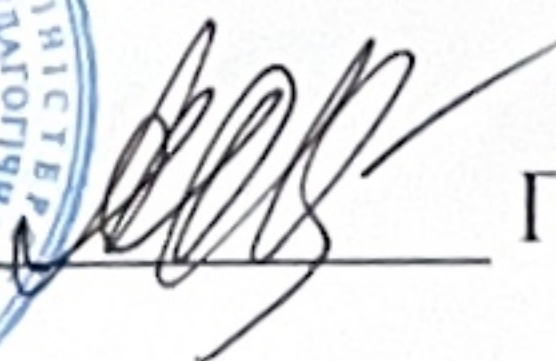
Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту

Протокол № 9 від «10» квітня 2024 року

Завідувач кафедри Сергій БЄЛЯЄВ

Погоджено
на засіданні Приймальної комісії

Протокол № 1 від «18» Віння 2024 року

Голова Приймальної комісії Галина ПОНОМАРЬОВА

Педагогіка

Учитель сучасної школи. Професіограма вчителя. Характеристика педагогічної діяльності. Педагогічна компетентність учителя. Педагогіка як наука, її виникнення і розвиток. Предмет і завдання педагогіки, її джерела. Основні категорії педагогіки. Складові частини педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Науково-педагогічне дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень. Розвиток, формування та виховання особистості. Основні фактори формування і розвитку особистості. Вікові періоди розвитку особистості. Характеристика процесу виховання. Закономірності виховання. Принципи виховання. Методи і прийоми виховання. Характеристика основних груп методів виховання. Організаційні форми виховної роботи. Розумове виховання. Формування наукового світогляду. Моральне виховання. Трудове виховання. Фізичне виховання. Естетичне виховання. Екологічне виховання. Виховання учнівського колективу. Учніське самоврядування в класі та в школі. Робота класного керівника. Форми і методи роботи класного керівника з батьками учнів. Завдання, зміст і методика виховання дітей в сім'ї. Поняття про дидактику. Основні поняття дидактики. Навчання як вид пізнавальної діяльності. Викладання та учіння. Логіка навчального процесу. Психологічні основи діяльності учнів у процесі навчання. Структура процесу засвоєння знань. Зміст освіти в національній школі. Стандарти освіти. Особливості навчальних планів, програм і підручників. Взаємозв'язок загальної, політехнічної та професійної освіти. Закономірності навчання. Принципи навчання. Методи, прийоми та засоби навчання. Характеристика методів навчання за джерелом отримання знань. Характеристика методів навчання за рівнем самостійної розумової діяльності. Види та технології навчання. Урок як основна форма навчання. Вимоги до сучасного уроку. Підготовка вчителя до уроку. Типи уроків та їх структура. Позаурочні форми навчання. Мотиви учіння школярів. Шляхи формування позитивної мотивації учнів у навчанні. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Поняття про школознавство. Система освіти в Україні. Принципи управління освітою. Органи освіти. Керівництво навчально-виховною роботою школи. Характеристика внутрішкільного контролю. Методична робота в школі. Вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду.

Література:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посіб. К. : Академвидав, 2007. - 616 с.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка: Підручник К. : Знання, 2007. – 447 с.
3. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. 2-е вид., випр. і допов. Х. : ОВС, 2002. – 400 с.
4. Омеляненко С.В. Педагогіка: тестові завдання: Навч. посіб. К.: Знання, 2008. – 391 с.
5. Педагогічні завдання і тести: навч. посібник. Х. : ХГПІ, 2011. – 344 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка. К. : Академія, 2001. – 528 с.

Психологія

Предмет, завдання та методи психології. Основні напрямки психології (психоаналіз, гештальтпсихологія, біхевіоризм, гуманістична психологія). Мозок та психіка. Психіка і свідомість. Діяльність. Основні види діяльності. Відчуття. Класифікація відчуттів. Властивості відчуттів. Сприймання. Різновиди сприймання. Властивості сприймання. Увага. Різновиди уваги. Властивості уваги. Пам'ять. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Мислення. Розумові дії та операції мислення. Форми та види мислення. Мова та її функції. Види мови. Уява. Види уяви. Емоції та почуття. Види емоцій. Класифікація почуттів. Особистість. Співвідношення понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Темперамент. Типи темпераменту. Характер. Типи акцентуацій характеру. Здібності. Види здібностей.

Предмет, завдання й методи вікової психології. Проблеми психічного розвитку. Новонародженість. Психічний розвиток немовляти. Психологічні особливості розвитку дитини в ранньому дитинстві. Психічний розвиток дитини в дошкільному віці. Психічний розвиток у період молодшого шкільного віку. Психологічна характеристика розвитку в підлітковому віці. Психологічна характеристика юнацького віку.

Література:

1. Ільїна Н.М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях: навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2009. – 239с.
2. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. Видання друге, перероблене та доповнене. Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 272с.
3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія. К.: Либідь, - 1998.
4. Поліщук В.М. Вікова та педагогічна психологія: Навчально-методичний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 330с.
5. Психологія./ За ред. Ю.Л. Трофімова. – К., 2000.
6. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. – 360с. (Альма-матер)
7. Хомуленко Т.Б., Лисенко Л.М., Моргунова Н.С. Вікова та педагогічна психологія: Навчально-методичний посібник. Х.: ХАДІ, 2007. – 135 с.

Методика викладання математики у початковій школі

Нумерація чисел. Методика вивчення нумерації чисел по концентрах «Сотня», «Тисяча», «Багатоцифрові числа». Арифметичні дії над цілими невід'ємними числами. Прийоми усного додавання і віднімання чисел в межах 100 та їх теоретичні основи (додавання числа до суми і суми до числа; віднімання числа від суми і суми від числа). Усні прийоми додавання і віднімання в концентрі «Тисяча» і «Багатоцифрові числа». Письмове додавання і віднімання в початковому курсі математики. Прийоми позатабличного множення та ділення в межах 100 (множення і ділення двозначного числа на однозначне, ділення двозначного числа на двозначне) та їх теоретичні основи (властивості множення та ділення суми на число). Методика навчання розв'язування задач. Загальний порядок роботи над задачею в початкових класах. Перше ознайомлення з простою задачею. Методика навчання розв'язування простих задач. Методика вивчення величин. Методика вивчення площі геометричних фігур і формування вимірювання площі. Ознайомлення з одиницями площі та їх співвідношенням. Методика формування уявлень про масу і місткість, вивчення одиниць маси та їх співвідношень. Ознайомлення учнів з одиницями часу та їх співвідношенням. Методика вивчення дробів. Поняття частини і дробу в початковому курсі математики, їх утворення, читання, запис, порівняння. Задачі на знаходження частини числа і числа за його частиною. Задачі на знаходження дробу числа. Методика вивчення алгебраїчного матеріалу. Найпростіші випадки використання буквенної символіки. Методика вивчення числових виразів та виразів зі змінною. Методика вивчення числових рівностей і нерівностей. Методика вивчення рівнянь, їх застосування при розв'язуванні задач. Методика вивчення геометричного матеріалу. Методика ознайомлення учнів з геометричними фігурами, їх простішими властивостями, позначенням фігур.

Література:

1. Богданович М., Козак М., Король Я. Методика викладання математики в початкових класах, К., «А.С.К.», 1999
2. В.М.Кухар, Б.М.Білий, «Теоретичні основи початкового курсу математики» Київ, Головне видавництво видавничого об'єднання «Вища школа» 1980.

Методика викладання української мови у початковій школі

Основні періоди й етапи навчання грамоти. Після букварний період. Основні періоди й етапи навчання грамоти. Букварний період (розділ «Звуки і букви»). Методика опрацювання елементів синтаксису. Методика вивчення морфемної будови слова. Методика роботи над орфографічним правилом. Методика вивчення частин мови. Методика класного читання. Методика позакласного читання.

Література

1. С.І.Дорошенко. Методика викладання української мови, К.: Вища школа, 1992
2. А.П.Каніщенко, Г.О.Ткачук. Українська мова з методикою навчання в початкових класах, К.: Промінь, 2003

Методика викладання природознавства у початковій школі

Методика викладання природознавства, як педагогічна наука, її предмет і завдання. Світові надбання в методиці викладання природознавства. Розвиток методики викладання природознавства на Україні. Завдання, зміст, методологічні основи методики викладання природознавства. Формування і розвиток природничих уявлень, понять, умінь і навичок. Методи і методичні прийоми навчання, виховання і розвитку. Форми і методи контролю знань, умінь і навичок. Засоби навчання природознавству. Форми організації навчального процесу. Матеріальна база навчання природознавству. Позакласна робота. Зміст і методика роботи по класах.

Література.

1. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2019. 256 с.
2. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі : навч.-метод. посіб. за модульно-рейтинговою системою навч. студ. спец. «Початкова освіта». Львів : Новий Світ – 2000, 2018. 223 с.
3. Височан Л. М. Методика викладання природознавства : курс лекцій : навч.-метод. посіб. для студ. ОКР «Бакалавр» галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки : 6.010102 Початкова освіта. Івано-Франківськ : НАІР, 2014. 170 с.
4. Стахів Л. Г., Колток Л. Б. Методика викладання природознавства (1-4 класи) : підручник для студ. ОКР «Бакалавр» напряму підготовки «Початкова освіта». Дрогобич, 2014. 212 с.
5. Танська В. В. Методика навчання природознавства у початковій школі : навч.-метод. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 236 с.

6. Луцан Н. І. Методика викладання природознавства в початковій школі : навч. посібник : 2-ге вид., перероб. і доп. Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2012. 204 с.

7. Ліннік О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ»: навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. 248 с.

8. Біда О. А. Методика вивчення курсу «Я І Україна» з основами сільськогосподарської праці : навч. посіб. для студентів. Київ : Освіта 2003. 432 с.

9. Біда О. А. Природознавство та сільськогосподарська праця : методика викладання : навч. посіб. для студентів пед. ф-тів вищих навч. закладів та класоводів. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2000. 400 с.

10. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja : navch.-metod. posib. / za zag. red. N. M. Bibik. Kyiv : «Literra LTD», 2018. 160 s.

11. Типова освітня програма для 1-2 класів, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко (від 08.10.2019 року).

12. Типова освітня програма для 1-2 класів, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна (від 08.10.2019 року).

13. Типова освітня програма для 3-4 класів, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна (від 08.10.2019 року).

14. Типова освітня програма для 3-4 класів, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко (від 08.10.2019 року).

Умови проведення фахового іспиту в дистанційній формі

Фахові вступні випробування проводяться в 1 день за тестовими технологіями. Випробування проводяться на онлайн-платформі з одночасним підключенням всіх вступників. Завдання складаються з 30 тестових питань з варіантами відповідей на кожне, де правильною відповіддю може бути лише одна.

Вступники в синхронному режимі отримують тестові завдання в електронній формі. На виконання завдань відводиться 90 хвилин. Після закінчення роботи над тестовими завданнями вступники надсилають свої відповіді.

Критерії оцінювання.

Тестове завдання містить 30 питань з варіантами відповідей, серед яких слід вибрати одну правильну і позначити її.

Наприклад: 1 – а.

Мінімально необхідна кількість балів для вступу (100 балів) абітурієнту зараховується за 10 правильних відповідей. За кожну наступну правильну відповідь зараховується 5 балів. Правильні відповіді дають можливість отримати максимальну кількість балів – 200.

180-200 балів за правильні відповіді – “5”

140-179 балів за правильні відповіді – “4”

100-139 балів за правильні відповіді – “3”

0 – 99 балів за правильні відповіді – “2”